



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 8.6.2011  
SEC(2011) 687 τελικό

**ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

**ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ  
Συνοδευτικό έγγραφο στην**

**Πρόταση  
ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

**σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο και το δικαίωμα γνωστοποίησης της  
κράτησης σε τρίτους κατά την ποινική διαδικασία**

{COM(2011) 326 τελικό}  
{SEC(2011) 686 τελικό}

## ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Η εκτίμηση επιπτώσεων αφορά ένα μέτρο σχετικά με τα δικαιώματα των υπόπτων ή κατηγορουμένων προσώπων στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών να έχουν πρόσβαση σε δικηγόρο και να ενημερώνουν κάποιον τρίτο σχετικά με την κράτησή τους. Αυτό το μέτρο αποσκοπεί στη θέσπιση ελάχιστων κανόνων στο σύνολο της ΕΕ που θα διέπουν το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο και γνωστοποίησης της κράτησης.

### Προβλήματα

Τα γενικά προβλήματα που αναδεικνύονται στη εκτίμηση επιπτώσεων είναι (1) ότι δεν υπάρχει επαρκής αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των δικαστικών αρχών των κρατών μελών και (2) ότι το επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο πλαίσιο των ποινικών διαδικασιών στην ΕΕ είναι ανεπαρκές. Το ειδικό πρόβλημα είναι ότι σε πολλά κράτη μέλη η πρόσβαση σε δικηγόρο και η γνωστοποίηση της κράτησης είναι ανεπαρκής και αυτό εμφανίζεται με διάφορους τρόπους. Σε διάφορα κράτη μέλη, δεν υφίσταται σήμερα δικαίωμα του υπόπτου να έρθει σε επαφή με δικηγόρο πριν από την ανάκριση της αστυνομίας και/ή δικαίωμα συνδρομής δικηγόρου κατά τη διάρκεια της αστυνομικής ανάκρισης. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει κρίνει ότι οι ύποπτοι έχουν δικαίωμα τόσο να έρχονται σε επαφή με δικηγόρο από την πρώτη ανακριτική πράξη της αστυνομίας, όσο και να έχουν δικηγόρο που να αναλαμβάνει ενεργό ρόλο στην υπεράσπισή τους κατά την αστυνομική ανάκριση (*Salduz κατά Τουρκίας*, *Brusco κατά Γαλλίας*). Υπάρχουν διαφορές μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με τη δυνατότητα αποποίησης του δικαιώματος συνδρομής δικηγόρου. Τα αποδεικτικά στοιχεία που λαμβάνονται χωρίς την παρουσία δικηγόρου έχουν διαφορετική ισχύ μεταξύ των κρατών μελών. Τέλος, στις διαδικασίες του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης δεν υπάρχουν κοινοτικοί κανόνες που να διέπουν τη συνδρομή δικηγόρου για τον εκζητούμενο, ούτε στο κράτος έκδοσης, ούτε στο κράτος εκτέλεσης του εντάλματος, γεγονός που υπονομεύει ακόμη περισσότερο την εμπιστοσύνη. Όλα αυτά τα ζητήματα παρουσιάζονται αναλυτικά στην εκτίμηση επιπτώσεων χρησιμοποιώντας διάφορες μελέτες περιπτώσεων. Όσον αφορά την γνωστοποίηση της κράτησης, η επιτροπή για την πρόληψη των βασανιστηρίων (CPT) στις επαφές της με κρατούμενους, κατά τη διάρκεια επισκέψεων σε χώρες έχει επανειλημμένα εντοπίσει περιπτώσεις όπου παρά την πρόβλεψη στη νομοθεσία τού δικαιώματος γνωστοποίησης της κράτησης, στην πράξη το δικαίωμα δεν προσφέρεται σε όλους τους κρατούμενους ή προσφέρεται με σημαντικές καθυστερήσεις (συχνά, μόνο μετά από κάποιο στάδιο – δηλαδή όταν ο κρατούμενος οδηγείται ενώπιον δικαστή) και εντοπίστηκαν πολλές περιπτώσεις στις οποίες ο κρατούμενος δεν ενημερώνεται για την επαφή που έχει γίνει με το πρόσωπο που έχει υποδείξει.

Επικουρικότητα: Κρίνεται ότι υπάρχει ανάγκη για δράση της ΕΕ με βάση, μεταξύ άλλων, τη διασυνοριακή διάσταση του προβλήματος δεδομένης της κινητικότητας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των εγκληματιών, τις ελλείψεις των μηχανισμών επιβολής της ευρωπαϊκής σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ) και της σύμβασης για την πρόληψη των βασανιστηρίων (CPT) και την πρόσβαση σε όλο το φάσμα των κοινοτικών μηχανισμών επιβολής που θα προκύψει από τη δράση της ΕΕ.

### Στόχοι

Κάθε μέτρο που λαμβάνεται σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με την πρόσβαση σε δικηγόρο πρέπει να επιτυγχάνει τους εξής γενικούς και ειδικούς στόχους,

<b>Γενικοί:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας στην ΕΕ</li> <li>• Επαρκές επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις ποινικές διαδικασίες για όλα τα άτομα</li> </ul>
<b>Ειδικοί:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Μείωση του κόστους των καθυστερήσεων, απορρίψεων, προσφυγών κατά την εκτέλεση αιτημάτων δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών</li> <li>• Επαρκής πρόσβαση υπόπτων και κατηγορουμένων σε δικηγόρο καθ' όλη την ποινική διαδικασία</li> <li>• Δικαίωμα των υπόπτων και των κατηγορουμένων που στερούνται την ελευθερία τους να γνωστοποιείται το γεγονός της εν λόγω στέρησης της ελευθερίας σε τρίτο πρόσωπο της επιλογής τους</li> </ul>

### Επιλογές

Οι επιλογές πολιτικής που παρουσιάζονται στην εκτίμηση επιπτώσεων είναι οι εξής:

- **Επιλογή πολιτικής 1:** Διατήρηση της υπάρχουσας κατάστασης. Αυτή η επιλογή σημαίνει τη μη ανάληψη δράσης στην ΕΕ.
- **Επιλογή πολιτικής 2:** Κατάρτιση σύστασης για την ορθή πρακτική αναφορικά με το δικαίωμα υπόπτων και κατηγορουμένων για πρόσβαση σε δικηγόρο και γνωστοποίηση της κράτησης
- **Επιλογή πολιτικής 3:** Οδηγία η οποία να θεσπίζει ελάχιστους κανόνες για την εφαρμογή του κεκτημένου του ΕΔΑΔ ως προς την πρόσβαση σε δικηγόρο (δηλαδή της Σύμβασης και της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) και των συστάσεων της CPT σχετικά με τη γνωστοποίηση της κράτησης καθώς και η οποία να ενισχύει την εφαρμογή των μέσων αμοιβαίας αναγνώρισης.
  - Αυτή η επιλογή θα καλύπτει πέντε ειδικές πτυχές των δικαιωμάτων πρόσβασης σε δικηγόρο και γνωστοποίησης της κράτησης και συγκεκριμένα θα διασφαλίζει την έγκαιρη πρόσβαση σε δικηγόρο, θα προσδιορίζει το περιεχόμενο της πρόσβασης και του δικαιώματος ενημέρωσης για τη γνωστοποίηση της κράτησης, θα προβλέπει τη δυνατότητα αποποίησης του δικαιώματος και άσκησης ενδίκων μέσων και θα διέπει τις διαδικασίες του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης στα κράτη εκτέλεσης και έκδοσης.
- **Επιλογή πολιτικής 4:** Οδηγία η οποία να εφαρμόζει τη σύσταση της CPT για τη γνωστοποίηση της κράτησης και να θεσπίζει περαιτέρω κανόνες πέραν του κεκτημένου του ΕΔΑΔ ως προς την πρόσβαση σε δικηγόρο καθώς και να ενισχύει την εφαρμογή των μέσων αμοιβαίας αναγνώρισης.
  - Αυτή η επιλογή, επιπρόσθετα σε όσα αναφέρονται στην Επιλογή 3, (προβλέποντας το ίδιο δικαίωμα γνωστοποίησης της κράτησης) θα διασφαλίζει ότι η πρόσβαση σε δικηγόρο παρέχεται πριν (και όχι μόνο κατά) την αστυνομική ανάκριση, θα επιβάλλει ευρεία υποχρεωτική υπεράσπιση και θα θεσπίζει απαγόρευση της χρήσης αποδεικτικού υλικού που συλλέγεται κατά παράβαση του δικαιώματος πρόσβασης σε δικηγόρο.

### ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

### Αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των στόχων:

- **Επιλογή πολιτικής 1:** Δεδομένου ότι η νομολογία της ΕΣΔΑ και του ΕΔΑΔ και οι συστάσεις της CPT δεν εφαρμόζονται ομοιόμορφα από τα κράτη μέλη, το επίπεδο προστασίας των υπόπτων επί του παρόντος παραμένει ανεπαρκές. Επιπροσθέτως, η ΕΣΔΑ και η σχετική νομολογία δεν καλύπτουν ορισμένες πτυχές του ζητήματος που είναι κρίσιμες για τη διασφάλιση δίκαιης δίκης, όπως είναι οι διαδικασίες του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.
- **Επιλογή πολιτικής 2:** Δεν είναι βέβαιο ότι η μη δεσμευτική Σύσταση θα εφαρμοστεί πλήρως από όλα τα κράτη μέλη, ιδίως από εκείνα που επί του παρόντος δεν τηρούν τα ελάχιστα πρότυπα του ΕΔΑΔ και τις συστάσεις της CPT.
- **Επιλογή πολιτικής 3:** Αυτή η επιλογή θα έχει όλα τα θετικά στοιχεία της νομοθετικής πράξης (δεσμευτικός χαρακτήρας, ισχυρή εκτελεστότητα). Ειδικότερα, η συμμόρφωση με το κεκτημένο του ΕΔΑΔ και των συστάσεων της CPT και η δικαστική συνεργασία θα ενισχυθούν με τα ακόλουθα ειδικά μέτρα
  1. **Χρονικό πεδίο εφαρμογής:** παροχή πρόσβασης σε δικηγόρο από την πρώτη αστυνομική ανάκριση και γνωστοποίηση της κράτησης από την έναρξη της στέρησης της ελευθερίας
  2. **Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής:** ειδική ρύθμιση των δραστηριοτήτων που μπορεί να αναλάβει ο συνήγορος και ενίσχυση του δικαιώματος γνωστοποίησης της κράτησης με την υποχρέωση παροχής σχετικής ενημέρωσης
  3. **Παραίτηση από το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο:**
  4. **Συνέπειες των παραβιάσεων:** πρόβλεψη ότι τα κράτη μέλη θα θεσπίσουν ένδικα βοηθήματα σε περίπτωση παραβιάσεων του δικαιώματος πρόσβασης σε δικηγόρο
  5. **Υποθέσεις ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης:** Το πρόσωπο που αφορά το ένταλμα λαμβάνει συνδρομή δικηγόρου σε αμφότερα τα κράτη μέλη έκδοσης και εκτέλεσης.
- **Επιλογή πολιτικής 4:** Σύμφωνα με αυτή την επιλογή, η οδηγία, επιπρόσθετα σε όσα αναφέρονται στην Επιλογή 3, (προβλέποντας το ίδιο δικαίωμα γνωστοποίησης της κράτησης) θα διασφαλίζει ότι η πρόσβαση σε δικηγόρο παρέχεται *πριν* (και όχι μόνο *κατά*) την αστυνομική ανάκριση, θα επιβάλλει ευρεία υποχρεωτική υπεράσπιση και θα θεσπίζει απαγόρευση της χρήσης αποδεικτικού υλικού που συλλέγεται κατά παράβαση του δικαιώματος πρόσβασης σε δικηγόρο. Ως εκ τούτου, αυτά τα τρία πρόσθετα στοιχεία (υπό 1, 3 και 4, αντίστοιχα) θα ενισχύσουν τη δικαστική συνεργασία ως εξής:
  1. **Χρονικό πεδίο εφαρμογής:** η παροχή πρόσβασης σε δικηγόρο ήδη πριν από την πρώτη αστυνομική ανάκριση διασφαλίζει ότι ο ύποπτος θα μπορεί να ετοιμάζει την υπεράσπισή του πριν από την ανάκριση.
  2. **Υποχρεωτική υπεράσπιση:** η απαίτηση για απαρέγκλιτη συνδρομή δικηγόρου για τον ύποπτο θα αποτελεί το πιο αποτελεσματικό μέτρο για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των δικαστικών αρχών.

3. **Συνέπειες των παραβιάσεων:** πρόβλεψη σε επίπεδο ΕΕ ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που συλλέγονται κατά παράβαση του δικαιώματος πρόσβασης σε δικηγόρο δεν μπορεί να χρησιμοποιούνται ενώπιον δικαστηρίου.

### **Επιπτώσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα**

- **Επιλογή πολιτικής 1:** Τα θεμελιώδη δικαιώματα θα συνεχίζουν να προστατεύονται με διαφορετικό τρόπο, ανάλογα με κάθε εθνικό σύστημα. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων θα ισχύει μόνο όταν εμπλέκεται το κοινοτικό δίκαιο, για παράδειγμα, υπό καθεστώς ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.
- **Επιλογή πολιτικής 2:** Οι επιπτώσεις αυτής της επιλογής και η ενίσχυση του δικαιώματος αμερόληπτου δικαστηρίου, του δικαιώματος υπεράσπισης του υπόπτου και του κατηγορουμένου και της προστασίας από την κακομεταχείριση θα εξαρτηθούν από τον τρόπο που τα κράτη μέλη θα υλοποιήσουν τη σύσταση.
- **Επιλογή πολιτικής 3:** Το **δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια** (άρθρο 6 του Χάρτη της ΕΕ και άρθρο 5 της ΕΣΔΑ). Το **δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου** (άρθρο 47 του Χάρτη της ΕΕ, άρθρα 6 και 13 της ΕΣΔΑ) καθώς και το **τεκμήριο αθωότητας και το δικαίωμα υπεράσπισης** (άρθρο 48 του Χάρτη της ΕΕ, άρθρο 6 της ΕΣΔΑ) θα ενισχυθούν. Τόσο το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο, όσο και το δικαίωμα γνωστοποίησης της κράτησης παρέχουν επίσημες εγγυήσεις κατά της κακομεταχείρισης και προστασία από πιθανή παραβίαση της **απαγόρευσης της κακομεταχείρισης** (άρθρο 4 του Χάρτη της ΕΕ και άρθρο 3 της ΕΣΔΑ). Το δικαίωμα γνωστοποίησης της κράτησης προάγει το **δικαίωμα για σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής** (άρθρο 7 του Χάρτη της ΕΕ και άρθρο 8 της ΕΣΔΑ).
- **Επιλογή πολιτικής 4:** Το **δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια** (άρθρο 6 του Χάρτη της ΕΕ, άρθρο 5 της ΕΣΔΑ), το **δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου** (άρθρο 47 του Χάρτη της ΕΕ, άρθρα 6 και 13 της ΕΣΔΑ) καθώς και το **τεκμήριο αθωότητας και το δικαίωμα υπεράσπισης** (άρθρο 48 του Χάρτη της ΕΕ, άρθρο 6 της ΕΣΔΑ) θα ενισχυθούν. Το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής θα διασφαλιστεί περαιτέρω με τη θέσπιση της απαγόρευσης της χρήσης αποδεικτικών στοιχείων που συλλέγονται κατά παράβαση του δικαιώματος συνδρομής δικηγόρου κατά τη δίκη.
- **Οικονομικές επιπτώσεις**
- **Επιλογή πολιτικής 1:** Μολονότι δεν υπάρχουν άμεσες νέες οικονομικές επιβαρύνσεις από την εν λόγω επιλογή, αυτή δεν πρόκειται να οδηγήσει σε μείωση του κόστους στον προϋπολογισμό επιβολής του νόμου των κρατών μελών ή του κόστους για τους μεμονωμένους υπόπτους ή κατηγορουμένους από προσφυγές, ποινικές διώξεις που ματαιώνονται/καθυστερούν και συνδέονται με ανεπαρκή πρόσβαση σε δικηγόρο.
- **Επιλογή πολιτικής 2:** εξαρτάται από το επίπεδο υλοποίησης από τα κράτη μέλη όλων ή ορισμένων διατάξεων της Σύστασης.
- **Επιλογή πολιτικής 3:** Η οικονομική επιβάρυνση για το μέσο κράτος μέλος θα κυμαίνεται **περίπου σε 300.000 ευρώ για τα μεγάλα κράτη μέλη και μεταξύ 4.100 και 70.950 ευρώ για τα μικρά**. Επίσης, θα υπάρξουν οικονομικές επιπτώσεις και για τα άτομα, οι οποίες, στην εκτίμηση επιπτώσεων, υπολογίζονται (χονδρικά) περίπου σε **1.500 ευρώ** ανά πρόσωπο το οποίο υπάγεται στη διαδικασία του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.
- **Επιλογή πολιτικής 4:** Οι οικονομικές επιπτώσεις αυτής της επιλογής για τα κράτη μέλη υπολογίζονται έως **179 εκατομμύρια ευρώ** για τα μεγάλα κράτη μέλη και περίπου σε **110 εκατομμύρια ευρώ** για τα μεσαίου μεγέθους κράτη μέλη. Όσον αφορά το ατομικό κόστος, υπολογίζεται μεταξύ **4.170 και 5.200 ευρώ** ανά ύποπτο/κατηγορούμενο, ανά

υπόθεση (για άτομα που υπάγονται σε ποινική διαδικασία) και περίπου σε **1.500 ευρώ** ανά πρόσωπο, ανά υπόθεση (για άτομα που υπάγονται στη διαδικασία του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης).

### **Επιπτώσεις στα εγχώρια συστήματα απονομής δικαιοσύνης**

- **Επιλογή πολιτικής 1:** Η ανάγκη υλοποίησης συγκεκριμένων αποφάσεων του ΕΔΑΔ και συστάσεων της CPT μπορεί ακόμη και να διογκώσει τις υφιστάμενες αποκλίσεις, ιδίως καθώς υπάρχουν ενδείξεις ότι τα κράτη μέλη ερμηνεύουν τις αποφάσεις του ΕΔΑΔ με διαφορετικούς τρόπους.
- **Επιλογή πολιτικής 2:** Είναι απίθανο η εν λόγω επίπτωση να είναι σημαντικότερη από την επίπτωση των αποφάσεων του ΕΔΑΔ και των συστάσεων της CPT μεμονωμένα.
- **Επιλογή πολιτικής 3:** Αυτή η επιλογή θα διασφαλίσει ότι τα εγχώρια συστήματα απονομής δικαιοσύνης σε γενικές γραμμές θα ευθυγραμμιστούν με τους κανόνες της ΕΣΔΑ, της νομολογίας του ΕΔΑΔ και των συστάσεων της CPT, κάτι για το οποίο θα χρειαστούν ορισμένες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις.
- **Επιλογή πολιτικής 4:** Για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της οδηγίας θα χρειαστεί να προωθηθούν σημαντικές νομοθετικές μεταρρυθμίσεις. Ορισμένα κράτη μέλη μπορεί να έχουν πρόβλημα να αποδεχθούν κάποιες από τις απαιτήσεις που τίθενται από αυτή την επιλογή.
- Σύγκριση επιλογών:

Η επιλογή πολιτικής 3 εμφανίζει τον καλύτερο συνδυασμό κόστους και αποτελεσματικότητας στην επίτευξη των στόχων. **Ως εκ τούτου, είναι η προτιμώμενη επιλογή:**

Στόχοι/κόστος	Επιλογή πολιτικής 1	Επιλογή πολιτικής 2	Επιλογή πολιτικής 3	Επιλογή πολιτικής 4
Μειωμένες δαπάνες λόγω βελτιωμένης δικαστικής συνεργασίας	0	√	√√	√√[√]
<b>Επιπτώσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα</b>	Χαμηλές	Χαμηλές	Μέσες προς υψηλές	Υψηλές
<b>Οικονομικές επιπτώσεις (για πλήρη επεξήγηση, βλ. πίνακες των Παραρτημάτων V και VI)</b>	0 <sup>1</sup>	Ποικίλες, αναλόγως με τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη θα εφαρμόσουν τις διατάξεις της Σύστασης	<p><b>Για τα κράτη μέλη:</b></p> <p>Το κόστος παροχής πρόσβασης σε δικηγόρο κατά τη διαδικασία ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης για το κράτος εκτέλεσης του εντάλματος υπολογίζεται περίπου σε 300.000 ευρώ για τα μεγάλα κράτη μέλη και μεταξύ 4.100 και 70.950 ευρώ για τα μικρά [με την επιφύλαξη των περιορισμών που αναφέρονται στον πίνακα της παραγράφου 5.3.3].</p> <p><u>Σημ.</u> Όλες οι άλλες πρόσθετες απαιτήσεις της οδηγίας, πέραν της Επιλογής 1, θεωρούνται κοστολογικά ουδέτερες. (για περαιτέρω ανάλυση αυτών των δεδομένων βλ. τον πίνακα του Παραρτήματος V)</p>	<p><b>Για τα κράτη μέλη:</b></p> <p>Το κόστος αυτής της επιλογής κατά την <u>ημερομηνία έναρξης</u> υπολογίζεται έως <b>179 εκατομμύρια ευρώ</b> για τα μεγάλα κράτη μέλη και περίπου σε <b>110 εκατομμύρια ευρώ</b> για τα μεσαίου μεγέθους κράτη μέλη [με την επιφύλαξη των περιορισμών που αναφέρονται στον πίνακα της παραγράφου 5.3.4]. .</p> <p>Το κόστος αυτής της επιλογής κατά την <u>ημερομηνία λήξης</u> θα κυμανθεί μεταξύ <b>309 εκατομμυρίων ευρώ</b> για τα μεγάλα κράτη μέλη με γενναιόδωρα καθεστώτα ευεργετήματος πενίας <b>και 137.046 ευρώ</b> για τα μεσαίου μεγέθους κράτη μέλη με πιο περιορισμένη πρόσβαση στο ευεργέτημα πενίας.</p> <p>Το κόστος παροχής πρόσβασης σε δικηγόρο <u>κατά τη διαδικασία ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης</u> για το κράτος εκτέλεσης του εντάλματος υπολογίζεται περίπου σε <b>300.000</b></p>

<sup>1</sup> Όπως, ωστόσο, αναφέρεται στην παράγραφο 5.3.1 ανωτέρω, αυτή η επιλογή συνεπάγεται σημαντικό κόστος για τα κράτη μέλη που δεν συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της ΕΣΔΑ.

				<p><b>ευρώ για τα μεγάλα κράτη μέλη και μεταξύ 4.100 και 70.950 ευρώ για τα μικρά.</b></p> <p><u>Σημ.</u> Όλες οι άλλες πρόσθετες απαιτήσεις της οδηγίας, πέραν της Επιλογής 1, θεωρούνται κοστολογικά ουδέτερες. (για περαιτέρω ανάλυση αυτών των δεδομένων βλ. τον πίνακα του Παραρτήματος VI)</p>
	<p><b>Για τα άτομα:</b> καμία</p>	<p><b>Για τα άτομα:</b> καμία</p>	<p><b>Για τα άτομα:</b> περίπου <b>1.500 ευρώ</b> ανά πρόσωπο το οποίο υπάγεται στη διαδικασία του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης</p>	<p><b>Για τα άτομα:</b></p> <p>1. Άτομα που υπάγονται σε ποινική διαδικασία: μεταξύ <b>4.170 και 5.200 ευρώ</b> ανά ύποπτο/κατηγορούμενο, ανά υπόθεση.</p> <p>2. Άτομα που υπάγονται στη διαδικασία του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης: περίπου <b>1.500 ευρώ</b> ανά πρόσωπο το οποίο υπάγεται στη διαδικασία του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.</p>
<p><b>Επιπτώσεις στα εγχώρια συστήματα απονομής δικαιοσύνης</b></p>	0	Χαμηλές προς μέσες	Μέσες προς υψηλές	Υψηλές

Η Επιλογή 4 είναι προφανώς η πιο αποτελεσματική για την επίτευξη όλων των γενικών και ειδικών στόχων· παρόλα αυτά, η Επιλογή 3 είναι οριακά μόνο λιγότερο αποτελεσματική. Ωστόσο, με όρους αποδοτικότητας, το κόστος για τα κράτη μέλη από την Επιλογή 4 (πολλές εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ) είναι ασύγκριτα μεγαλύτερο από το κόστος που μπορεί να προκύψει από την Επιλογή 3 (300.000 ευρώ ανά κράτος μέλος). Ως εκ τούτου, τα διαφορετικά μεγέθη ως προς το κόστος δεν φαίνεται να ισοσταθμίζονται από το οριακό όφελος στην επίτευξη των στόχων. Όσον αφορά τις οικονομικές επιπτώσεις για τα άτομα, υπάρχει επίσης σημαντική διαφορά μεταξύ των επιλογών 3 και 4, με την τελευταία να κοστίζει έως και πολλές χιλιάδες ευρώ ανά άτομο, ανά ποινική υπόθεση.

#### ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΙΜΩΜΕΝΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Η προτιμώμενη επιλογή θα εγγυάται ότι όλοι οι ύποπτοι και οι κατηγορούμενοι εντός της ΕΕ έχουν δικαίωμα επαρκούς και αποτελεσματικής πρόσβασης σε δικηγόρο. Επιπλέον, όλοι οι



ύποπτοι και οι κατηγορούμενοι που στερούνται την ελευθερία τους θα έχουν δικαίωμα να γνωστοποιείται το γεγονός της κράτησής τους σε τρίτο πρόσωπο. Η οδηγία θα δημιουργήσει υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη, οι οποίες, μετά την εφαρμογή τους, θα είναι εκτελεστές ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα παρέχει ένδικο βοήθημα σε περίπτωση μη συμμόρφωσης και σε συνδυασμό με την εξουσία της Επιτροπής να κινεί διαδικασία επί παραβάσει κατά των κρατών μελών θα δημιουργηθούν ισχυρά κίνητρα για τα κράτη μέλη, ώστε να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους από την οδηγία.

Το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο και γνωστοποίησης της κράτησης πρέπει να διατυπώνεται ρητά στην έννομη τάξη της ΕΕ, δεδομένου ότι τα άρθρα 4, 7, 47 και 48 του Χάρτη της ΕΕ προβλέπουν προστασία από την κακομεταχείριση, δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, καθώς και δικαιώματα υπεράσπισης και τεκμηρίου αθωότητας. Στο άρθρο 82 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ προβλέπει σαφή νομική βάση για τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων σε ολόκληρη την ΕΕ αναφορικά με τα ατομικά δικαιώματα σε ποινικά ζητήματα.

Επιπρόσθετα, η προτιμώμενη επιλογή αναμένεται να οδηγήσει σε εξοικονόμηση δαπανών χάρη στη μείωση των προσφυγών, των καταδικαστικών αποφάσεων του ΕΔΑΔ και των καθυστερήσεων στις διαδικασίες δικαστικής συνεργασίας. Η εξοικονόμηση για τα κράτη μέλη για τα επόμενα δέκα έτη υπολογίζεται μεταξύ **3,73 εκατομμυρίων** και **11,19 εκατομμυρίων** ευρώ.

## ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Δεδομένου ότι η οδηγία, τουλάχιστον σε έναν βαθμό, αποτυπώνει υφιστάμενες υποχρεώσεις της ΕΣΔΑ που ήδη υπάρχουν με κάποια μορφή σε διάφορα κράτη μέλη, κρίνεται ότι μια προθεσμία δύο ετών θα παρείχε επαρκή χρόνο στα κράτη μέλη, ώστε να υλοποιήσουν τις αναγκαίες αλλαγές στις αντίστοιχες εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές. Ο συνδυασμός του δικαιώματος πρόσβασης σε δικηγόρο και γνωστοποίησης της κράτησης σε ένα μέτρο με κοινό χρόνο εφαρμογής θα διευκολύνει τα κράτη μέλη, καθώς σήμερα, σε 21 κράτη μέλη, οι νομοθετικές τους διατάξεις αναφορικά με την πρόσβαση σε δικηγόρο και τη γνωστοποίηση της κράτησης ανήκουν στην ίδια εθνική νομοθετική πράξη. Επιπλέον, για πολλά κράτη μέλη τούτη δεν θα είναι η πρώτη φορά που εξετάζουν το εν λόγω ζήτημα, καθώς θα μπορούν να αντλούν στοιχεία από απαντήσεις που πολλά από αυτά έχουν ήδη δώσει σε συστάσεις της CPT σχετικά με την γνωστοποίηση της κράτησης. Από τις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις στον τομέα της δικαιοσύνης, στις οποίες έχουν προβεί ορισμένα κράτη μέλη ενόψει της ευθυγράμμισης της εγχώριας νομοθεσίας με τη νομολογία της ΕΣΔΑ, αποδεικνύεται ότι πολύ ουσιαστικές αλλαγές μπορεί να υλοποιηθούν ακόμη και σε πιο σύντομη προθεσμία.

Πέρα από το σχέδιο εφαρμογής που θα συνοδεύει την πρόταση για την οδηγία, η οδηγία θα προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα οφείλουν να υποβάλλουν έκθεση σχετικά με την αποτελεσματική εφαρμογή των νομοθετικών ή μη νομοθετικών μέτρων, βάσει του χαρακτήρα των προτεινόμενων αλλαγών. Η Επιτροπή προτίθεται να προβεί σε ειδική εμπειρική έρευνα με έμφαση στη συλλογή δεδομένων κατά τα πρώτα τρία έως πέντε έτη εφαρμογής της πρότασης.